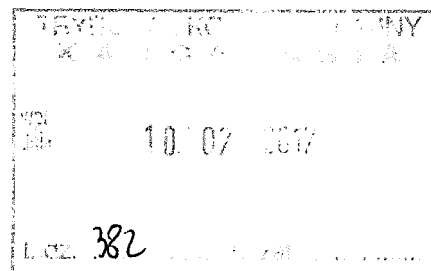

sygn. akt . (sygn. TK P 20/10)

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2012 r.

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy w Krakowie, Wydział II Karny w składzie:

Przewodniczący: SSR Artur Żurawik

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2012 r.,

sprawy przeciwko M P ,

oskarżonemu o czyn z art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i in.,

z urzędu

w przedmiocie pytania prawnego skierowanego do Trybunału Konstytucyjnego co do zgodności przepisów ustawy z Konstytucją

na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. oraz art. 3 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym,

postanawia:

uzupełnić pytanie prawne w sprawie P 20/10 w związku ze stanowiskiem Prokuratora Generalnego oraz Marszałka Sejmu i wnieść o zbadanie, czy art. 62 ust. 2 oraz art. 56 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 05.179.1485 ze zm.), w zakresie w jakim wprowadzają niedookreślone znamię „znacznej ilości” wymienionych tam substancji bez odniesienia do jakichkolwiek kryteriów pozwalających na ustalenie tej ilości, są zgodne dodatkowo z art. 42 ust. 1 Konstytucji.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy skierował do Trybunału Konstytucyjnego pytanie prawne w sprawie przeciwko M P , zarejestrowane pod sygn. P 20/10.

Zarządzeniem z dnia 6 lutego 2012 r. Sąd został wezwany do uzupełnienia braku formalnego poprzez przesłanie pisma z dnia 30 stycznia 2012 r. w formie wynikającej z art. 93 §1 Kodeksu postępowania karnego.

Sąd zważył, co następuje:

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem, że art. 31 ust. 3 Konstytucji nie jest adekwatnym wzorcem kontroli konstytucyjnej tylko z tego powodu, że Sąd nie wskazał jakie wolności lub prawa zakwestionowane przepisy limitują w sposób nadmierny. Zdaniem Sądu nie ma bowiem potrzeby pisać o zagadnieniach, które są oczywiste, a nie dotyczą wprost meritum pytania prawnego; inny wymóg byłby przejawem nadmiernego formalizmu. Nadto, w razie potrzeby,

tego rodzaju brak może być uzupełniony. Sąd w tym kontekście zauważa, że zakwestionowane przepisy chronią zdrowie publiczne, tak jak i cała ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii (zob. np. T. Kozioł, Znaczna ilość środka odurzającego, Prokuratura i Prawo nr 11/2010, s. 63 – artykuł przesłany do TK w poprzedniej korespondencji). Wymienione dobro prawne jest ujęte także w art. 31 ust. 3 Konstytucji, jest więc on adekwatnym wzorcem kontroli.

Nie można też zgodzić się z argumentem, że wzorcem kontroli konstytucyjnej powinien być art. 42 ust. 1 Konstytucji, zamiast art. 31 ust. 3 (co można wywieść ze stanowiska Prokuratora Generalnego s. 18 i n.). Jeśli już, to art. 42 ust. 1 winien być powoływany obok art. 31 ust. 3). Trzeba bowiem zauważyć, że **art. 42 ust. 1 nie zawiera w sobie zasady proporcjonalności, która dla wszystkich uregulowań represyjnych prawa karnego ma bardzo duże znaczenie, także w zakresie ewentualnej odpowiedzialności np. za posiadanie „znacznej ilości” środków odurzających lub substancji psychotropowych: inna odpowiedzialność grozi za posiadanie „zwykłej” ilości omawianych środków i substancji, a inna, odpowiednio surowsza, bardziej ingerująca w sferę wolnościową, za posiadanie „znacznej” ich ilości. W każdym przypadku odpowiedzialność i represja muszą być jednak proporcjonalne do charakteru czynu. Podstawą ingerencji publicznoprawnej w sferę wolnościową jest tu jednak prawidłowe dookreślenie zakwestionowanego znamienia przestępstwa.**

Z tych względów, z uwagi na brak odniesienia do zasady proporcjonalności, art. 42 ust. 1 Konstytucji nie może być traktowany jako przepis o charakterze *lex specialis*, wyłączający zastosowanie art. 31 ust. 3. Istotniejszy jest tu art. 31 ust. 3, także wprowadzający wymóg zastosowania ustawy (spełniającej określone wymagania konstytucyjne) w zakresie ograniczeń wolności, a jednocześnie bezwzględnie wymagający ingerencji publicznoprawnej o charakterze proporcjonalnym.

Ponieważ jednak art. 42 ust. 1 Konstytucji również odnosi się do ustawowego wymogu każdej regulacji karnej, stąd Sąd dodatkowo wnosi o zbadanie zakwestionowanych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z tym wzorcem konstytucyjnym, podtrzymując swe stanowisko, że wzorcami powinny być także art. 2 i 31 ust. 3 Ustawy Zasadniczej. Priorytet musi mieć bowiem dokładne rozpoznanie sprawy, które będzie mogło doprowadzić do ewentualnej zmiany kwestionowanej ustawy. Jeśli ma w tym pomóc rozszerzenie pytania prawnego o art. 42 ust. 1, to tak należy uczynić. Skoro Sąd nie jest ograniczany żadnym terminem do złożenia pytania prawnego, stąd i rozszerzenie go o dodatkowy wzorzec kontroli jest – zdaniem Sądu – dopuszczalne.

Nie można też zgodzić się też z argumentem Prokuratora Generalnego, że skoro sądy odwoławcze niższego rzędu mając wątpliwości interpretacyjne mogą zwrócić się do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego dotyczącego rozstrzygnięcia, to tym samym nie ma podstaw, by uznać niekonstytucyjność kwestionowanych przepisów. Trzeba bowiem mieć na względzie, że znamie „znacznej ilości” środków odurzających lub substancji psychotropowych będzie mieć znaczenie nie tylko na etapie wyrokowania i przyjęcia w orzeczeniu kończącym sprawę ostatecznej kwalifikacji prawnej czynu przypisanego sprawcy (także na etapie rozpoznawania apelacji), ale również na etapie np. zastosowania tymczasowego aresztowania. To powoduje, że może dojść do pozbawienia człowieka wolności na podstawie art. 258 §2 k.p.k. (postanowienie takie jest wykonalne od razu), ze względu na przesłankę grożącej mu surowej kary, przy czym na skutek trudności w wykładni przywołanych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii orzeczenie takie może nie być zasadne. W przypadku przyjęcia znamienia „znacznej ilości” środka odurzającego lub substancji psychotropowych możliwe jest zastosowanie samodzielnej przesłanki tymczasowego aresztowania w postaci grożącej

podejrzanemu surowej kary (art. 258 §2 k.p.k.), natomiast przyjęcie typu podstawowego przestępstwa narkotykowego (np. z art. 62 ust. 1) wyłącza taką możliwość, co wynika z górnej granicy zagrożenia karą. Na podstawie art. 258 §2 k.p.k. sąd I instancji może też zastosować tymczasowe aresztowanie, gdy wymierzył oskarżonemu w wyroku karę co najmniej 3 lat pozbawienia wolności, np. na skutek przyjęcia znamienia „znacznej ilości” w/w środków lub substancji. Również w tym przypadku postanowienie Sądu jest wykonywane niezwłocznie, a weryfikacja instancyjna jest odsunięta w czasie.

Stanowisko, że w każdej sprawie wątpliwości będą mogły być rozwiane przez instancję odwoławczą lub przez Sąd Najwyższy bez uszczerbku dla praw i wolności obywatelskich, jest zatem nieuzasadnione.

Zaznaczyć tu trzeba, że orzecznictwo Sądu Najwyższego wiąże sądy niższego rzędu tylko w konkretnych sprawach, w których orzeczenia te są wydawane, a nie w każdej innej sprawie. W Polsce nie obowiązuje bowiem system precedensowy, stąd znamiona przestępstw powinny być sformułowane na tyle jasno, by każdy sąd w każdej sprawie mógł je zrekonstruować i by obywatele, zanim ewentualnie popełnią jakiegokolwiek przestępstwo, dokładnie wiedzieli jaka odpowiedzialność karna im grozi. To wymaga w omawianym przypadku ingerencji ustawodawczej i na pewno nie można posiłkować się wyłącznie orzecznictwem Sądu Najwyższego zapadłym w innych sprawach niż rozstrzygane, tym bardziej, że wiele sądów nie podziela koncepcji propagowanych przez Sąd Najwyższy (co wynika choćby z zestawienia orzeczeń zawartego w pytaniu prawnym), a nie każda sprawa będzie podlegać rozpoznaniu przez Sąd Najwyższy. Tym samym korekta rozstrzygnięcia spowodowana orzeczeniem Sądu Najwyższego nie będzie możliwa w każdym przypadku.

Zaznaczyć również należy, że propagowanie założeń właściwych dla systemu precedensowego i wpływu orzecznictwa Sądu Najwyższego na każdą sprawę bez wyjątku, nie ma umocowania w polskich zapisach prawnych, tym bardziej, że nawet Sąd Najwyższy w jednej sprawie, na podstawie tych samych przepisów, wydaje niekiedy różne rozstrzygnięcia niż poprzednio (tak np. uchwała pełnego składu Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 2007 r., brak sygnatury, OSNC 2008/4/42, Prok.i Pr.-wkł. 2008/4/4, zapadła na kanwie sprawy, w której odmienną uchwałę podjął wcześniej w dniu 17 lipca 2007 r. skład 3 sędziów, sygn. III CZP 81/07).

Skoro i Sąd Najwyższy i sądy apelacyjne wprowadzają tu pewne kryteria pozwalające odróżnić typ podstawowy przestępstw narkotykowych od typu kwalifikowanego (stwierdzając np. że znaczną ilością tych substancji i środków jest taka ich ilość, która pozwala na odurzenie kilkudziesięciu osób), to znaczy, że pewne kryteria mogą być sformułowane. Zdaniem Sądu powinien to jednak uczynić ustawodawca, a sądy nie mogą w tym zakresie prowadzić działalności prawotwórczej.

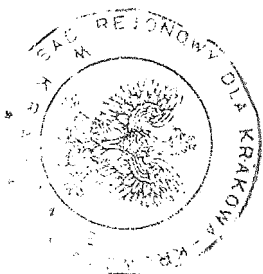
Co więcej, ustawodawca by ograniczyć dowolność interpretacyjną organów stosujących prawo zdecydował się na zdefiniowanie pojęć takich jak „mienie znacznej wartości”, czy „znaczna szkoda” (art. 115 §5 i 7 Kodeksu karnego), a nie dał żadnych wskazówek interpretacyjnych, jak ustalać znamie „znacznej ilości” środków odurzających.

Omawiana problematyka nie jest więc jedynie problemem stosowania prawa, podlegającym weryfikacji instancyjnej, ale problemem wadliwości przepisów ustawowych z punktu widzenia norm konstytucyjnych, która może doprowadzić do nieuzasadnionej, nadmiernej ingerencji w sferę wolnościową i to zanim będzie możliwa weryfikacja instancyjna orzeczenia.

Skoro Prokurator Generalny podkreśla znaczenie poglądów doktrynalnych w zakresie dookreślenia znamienia „znacznej ilości” środków odurzających lub substancji psychotropowych,

stąd Sąd w poprzedniej korespondencji przysłał tekst T. Kozła pt. „Znaczna ilość środka odurzającego”, który w pełni potwierdza wątpliwości Sądu co do konstytucyjności zakwestionowanych przepisów.

Z powyższych względów Sąd Rejonowy dla Krakowa – Krowodrzy wnosi i wywodzi jak w pytaniu prawnym.

Zgodność z oryginałem
stwierdza

Sekretarz

PROTOKOLANT SĄDOWY
WYDZIAŁU I KARNEGO
SĄD REJONOWY DLA KRAKOWA KROWDRZY
W KRAKOWIE

GRAZYNA ROKITA